2026. aasta EELK Noortekogu sõnum

25.- 26. septembril Issanda aastal 2026 kogunes Laulasmaal LaSpa konverentsikeskuses teist korda Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku (EELK) Noortekogu. Kahe päeva vältel olid koos 60 EELK koguduste poolt volitatud delegaati (18–35 eluaastat) ja vabakuulajat (15–35). Koos külalistega võttis noortekogust osa 101 inimest, mis näitab võrreldes möödunud aastaga kasvu. Tänavu oli esindatud 37 EELK kogudust, mis on üle viiendiku kõigist EELK koguduste arvust. Kahe päeva sisse jäid nii ühine jumalateenistus, erinevates liturgilistes vormides palvused kui ka ettekannete kuulamine, paneeldiskussioon ja ühine arutelu väikerühmades. Käesolev tekst on kokkuvõte Noortekogul arutatust ja annab edasi Noortekogu sõnumi laiemale avalikkusele. Selle sõnumi on heaks kiitnud EELK Noortekogu delegaadid.

EELK Noortekogu loodi mõttega, et tuua kokku luterlikud kirikunoored üle Eesti ja anda neile võimalus teha oma hääl kuuldavaks kogu meie kirikut puudutavatel teemadel. Selleaastase noortekogu peateemaks on liturgia. Paljud noored inimesed osalevad iganädalaselt EELK kirikutes toimuvatel jumalateenistustel ja palvustel. Liturgia on nende noorte jaoks keel, mille abil nad teenivad Jumalat ja osalevad koguduse elus. Veelgi olulisem on muidugi see, et läbi liturgia teenib Jumal nii noori kui ka vanu Sõna ja Sakramendi kaudu.

Liturgia on kreekakeelne sõna, mis tähendab ühist teenimist või tööd. Kristlased omistasid küllaltki varakult selle sõna oma pühapäevastele jumalateenistustele, mis on tänapäevani kristliku liturgia keskmeks. Laiemalt tähendab liturgia korrastatud jumalateenistuslikku elu, mille hulka kuuluvad palvused, talitused jms, mida kirikutes ja kogudustes toimetatakse.

Noorte luterlastena kinnitame, et liturgia on oluline element meie luterlikus identiteedis. Liturgia väärtuseks on see, et see ühendab meid üle aja ja ruumi nii minevikus elanud kristlastega kui ka tuleviku kristlaskonnaga ühes üleilmses apostlikus kirikus. Lisaks ei sõltu liturgia meie tunnetest ja meeleolust, vaid see on ajaproovile vastu pidanud Jumala teenimise vorm.

Samal ajal ei pea liturgiat nägema kivistunud ja muutumatu vormina, vaid elava jumalateenistusena. Seetõttu on tervitatav moodsate tehnoloogiliste lahenduste kasutamine liturgilises teenimises, nagu seda on näiteks helivõimendus, videoülekanded, ekraanid. Samas ei tohiks moodsa tehnoloogia tuules liturgia sisu kaduma minna ja liturgiast ei tohiks saada kõrgtehnoloogiline etendus.

Liturgilised traditsioonid on erinevad nii konfessioonide vahel kui ka meie endi kiriku sees. Liturgilisi erisusi ei pea nägema probleemina, vaid need on kiriku rikkuseks. See, et ühes luteri kirikus võib olla nädala jooksul nii ülistusõhtu kui ka palvus Taizé lauludega, ei ole murekoht, vaid suur õnnistus. Samas ei tohi need erinevad üritused konkureerida pühapäevase jumalateenistusega, vaid peavad suunama kõiki koguduse liikmeid, nii noori kui ka vanu, kokku tulema pühapäevasele peajumalateenistusele.

Liturgia ei ole asi iseeneses, vaid see on vahend, mille kaudu saame teenida Jumalat. Liturgilistel sõnadel ja vormelitel puudub väärtus väljaspool Jumala Sõna. Samas ei ole liturgia puhtalt meie kujundada ja otsustada. Kristliku liturgia põhielemendid pani paika Jeesus ise, öeldes armulaua seadmisel, et tehke seda minu mälestuseks (Lk 22:19) või suure misjonikäsu juures lausudes, et tehke jüngriteks kõik rahvad neid ristides Isa, Poja ja Püha Vaimu nimesse (Mt 28:19). Ka mitmed muud jumalateenistuse elemendid pärinevad

otse Piiblist ja nendega käib kaasas pikk traditsioon. Neid elemente teenistusel ei tohi muuta, vaid hoida ja väärtustada läbi aja. Samas on muid kohti liturgias (jutlus, kirikupalve jms), mida on võimalik kujundada ja vormida vastavalt kontekstile. Eriti jutlus, aga ka kirikupalve, võiks arvesse võtta teemasid ja küsimusi, mis puudutavad noori inimesi.

Loodetavasti ilmub 2027. aasta lõpus uus EELK Kiriku Laulu- ja Palveraamat. Noortena ootame, et see lauluraamat ühendab meie kirikut ning sellest saab kogu kiriku lauluraamat. Meil on hea meel, et uues lauluraamatus on märgatavalt suurem laulude valik, mis peegeldab erinevaid kristliku muusika stiile. See rikastab ja mitmekesistab ka liturgiliselt meie kirikut.

Kuivõrd „liturgia“ algupärane tähendus on seotud koostegemisega, siis sellest tulenevalt on meie jaoks suur murekoht, et paljudes paikades ei saa noored osaleda koguduse liturgilises elus kaastöölistena, vaid neid koheldakse passiivsete osalejate ja puhtalt vastuvõtjatena. Noorte suurem kaasamine liturgiasse tõsteti esile ka eelmise aasta EELK Noortekogu sõnumis, mille kohaselt tuleks noortele leida võimalusi kirikus kaasa teenimiseks. Seetõttu peame väga oluliseks noorte kaasamist koguduste liturgilisse ellu. Peab muutuma mõtteviis, mille kohaselt on jumalateenistus puhtalt vaimuliku korraldada ja läbi viia. Nagu juba viitab sõna päritolu, siis on liturgia meeskonnatöö. Ja selles meeskonnas on oma koht nii vanadel kui ka noortel. Peame oluliseks noorte kaasamist erinevatel viisidel jumalateenistuse läbiviimisse, näiteks kirikumehena jumalateenistuse ruumi ette valmistades, teenistusel kirjakohti ja/või kirikupalvet lugedes, muusikaga kaasa teenides jne.

Liturgia pisiasjad ei ole õndsusloolised küsimused ja eriarvamused neis ei tohiks liialt lõhkuda kiriklikku osadust, mis meil on omavahel EELK liikmetena. Noortekogu loodab, et kirik suudab lahendada koguduste vahelised eriarvamused liturgia vormi osas.

Samuti näeme erilise valukohana kirikus ka seda, et noorte vaimulike pealekasv on äärmiselt väike. See on kogu kiriku jaoks suur küsimus, kuidas motiveerida noori teoloogiat õppima, toetada neid kiriku poolt süstemaatiliselt õpingute ajal ja olla abiks neile teenimisvõimaluste leidmisel kirikus.

Oleme tänulikud, et oleme saanud koos olla teisel ajaloolisel EELK Noortekogul ja ühiselt arutleda liturgiaga seotud küsimuste üle. Meie kirikul on rikas liturgiline pärand ja meil on hea meel, et saame noortena seda tulevikku edasi kanda.